

ZBORNİK OB 50-LETNICI ŠOLSKE STAVBE
OSNOVNE ŠOLE KOMANDANTA STANETA DRAGATUŠ
1963—2013

**»Nekaj resnično lepega in velikega smo pričakovali.
Nova šola. In lepe učilnice in lep parket.«**

Stane Žula

ZBORNİK OB 50-LETNICI ŠOLSKE STAVBE OSNOVNE ŠOLE KOMANDANTA STANETA DRAGATUŠ

Dragatuš, 2013

Zbornik ob 50-letnici šolske stavbe OŠ Komandanta Staneta Dragatuš

Zbrali in uredili: Nataša Medvešek, Anita Vrtin

Pri pripravi zbornika so sodelovali: Srečko Dražumerič, Nataša Medvešek,
Julijana Turnšek Heij, Anita Vrtin

Lektoriranje: Nataša Medvešek

Izdala: Osnovna šola Komandanta Staneta Dragatuš

Zanjo: Stanislav Dražumerič

Oblikovanje in priprava za tisk: Irena Judnič

Fotografije: arhiv šole in zasebni arhivi

Oblikovanje naslovnice: Jasmina Kobe

Tisk: Vegraf d. o. o.

Naklada: 200 izvodov

Dragatuš, 2013

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

373.3(497.4Dragatuš)(082)

OSNOVNA šola Komandanta Staneta (Dragatuš)

"Nekaj resnično lepega in velikega smo pričakovali. Nova šola. In lepe učilnice in lep parket." : zbornik ob 50-letnici šolske stavbe OŠ Komandanta Staneta Dragatuš / [zbrali in uredili Nataša Medvešek, Anita Vrtin ; pri pripravi zbornika so sodelovali Srečko Dražumerič ... [et al.] ; fotografije arhiv šole in zasebni arhivi]. - Dragatuš : Osnovna šola Komandanta Staneta, 2013

ISBN 978-961-281-241-6

1. Gl. stv. nasl. 2. Medvešek, Nataša, 1987- 3. Dražumerič, Srečko
270421504

Ob 50-letnici šolske stavbe v Dragatušu

Pred petdesetimi leti je postala krajevna skupnost Dragatuš bogatejša za novo šolsko stavbo. To je bila pomembna pridobitev za kraj, saj je pouk do takrat potekal na različnih lokacijah, celo po zasebnih hišah. Z novimi prostori so učenci in učitelji dobili boljše pogoje za učenje in poučevanje. Telovadnica in prizidek s kuhinjo, jedilnico in štirimi učilnicami sta bila dozidana šele leta 1982. Takrat je v šoli začela delovati tudi enota vrtca.

V petdesetih letih so se v šolski stavbi zvrstili številni otroci, učenci in zaposleni. Stkale so se številne niti, doseženi so bili številni uspehi, nabrala se je obilica spominov, izkušenj in zgodb. Predvsem tiste zgodbe, ki so povezane z gradnjo šole in prizidka, smo zapisali tudi v zbornik, ki je pred vami.

Ob vsakem pomembnem šolskem jubileju se vrnemo v preteklost, pregledamo prehojeno pot in se zazremo v prihodnost. S spoštljivim odnosom cenimo dosedanje uspehe in dosežke naših predhodnikov, ob tem pa se zavedamo odgovornosti, da nadaljujemo njihovo pot. Da bi bila naša nadaljnja pot vsaj toliko uspešna kot sedanja in da bi imeli za doseganje ciljev še boljše možnosti, si želimo še veliko stvari, ki bi jih lahko dodelali in preuredili na naši šoli. Tako bomo z mislijo na še uspešnejšo šolo v prihodnosti poskusili urediti računalniško in gospodinjsko učilnico, posodobiti učilnice z moderno tehnologijo, težili bomo k temu, da bodo tako naši zaposleni kot otroci lahko delali v najboljših pogojih. Želimo si, da bi nam v tem prisluhnili (predvsem s finančno pomočjo) vsi pristojni.

Naj zaključim z mislijo, ki jo je v eni svojih pesmi zapisal Tone Pavček: »Če si možno želiš, se ti vse uresniči.« In mi si želimo močno.

Stanislav Dražumerič,
ravnatelj

Naših petdeset let – sprehod po preteklosti šolske stavbe

Anita Vrtin

Šolstvo v Dragatušu ima zelo dolgo zgodovino, saj je bila že **novembra 1858 ustanovljena šola**. Prvi učitelj je bil Jožef Čerin, pouk pa je potekal v *farožu*. Šele leta **1887** je bila zgrajena **šolska zgradba**, v kateri je pouk deloval vse do njenega **bombardiranja leta 1944**. Nato se je pouk začasno preselil v zasebne hiše v Obrh, na Brdarce, Tančo Goro in na Golek.

Šolska zgradba v Dragatušu 1887–1944

Porušena šolska zgradba leta 1944

Od šolskega leta **1947/48** je pouk potekal na **Sekciji** (hiši Jugoslovanskih železnic v Obrhu), v nekdanji **stanovanjski hiši za učitelje**, ki je bila poleg porušene šole. Poleg tega pa še v **Zadružnem domu** in v **župnišču**.

Veronika

Kam v šolo? (narisala Veronika Plut)

Želja po gradnji nove šole je bila prisotna tako pri šolskem odboru kot tudi pri učencih in njihovih starših, ki so bili pripravljene pomagati. **22. 8. 1959** je bilo tako končno **zakoličeno šolsko poslopje. Temeljni kamen je bil zakopan 8. 5. 1960.** Pozno jeseni 1960 je gradbeno podjetje iz Črnomlja začelo **graditi šolo.** Zgrajeno je bilo prtiličje in kletni prostori. Zaradi pomanjkanja denarja so bila dela začasno ustavljena.

Zelo hangoče sta hotela ogledati v vsakodnevni šoli, ki ji pravijo šolska hišarna, pa sta jo ustavila, da se v njej še očitno ne dviga meglja, a kaj da bi sprejeli in vztrajno razgovarjali. Zato sta se hitro odločila ustajenosti z umikom v prostoročno pisarno smetljivega zabruha. "Tovariš upravitelj," sem vprašal, "ali bi nam lahko kaj povedali o uspešnosti in problemih vaše šole?" "Zdi se mi potekalo," je tovariš Zula mislil pripremovali, "malo več govoreti o tem problemu." "Ste videli učencev je leta v leto narasla. Spominjam se, da je bilo še pred štiri leti na naši šoli samo okrog 120 učencev, danes pa jih je že 260. Kakor kažejo podatki, bo število šolskoletnih otrok še naraslo."

B. pomenim zadovoljstvo ustajenosti - v Dragušah sem bil osem let - da se ljudje izredno zanimajo za šolanje svojih otrok. Zlasti pa se starši trudijo, da bi se njihovi otroci dobro učili in si tako pripravili počne za nadaljnje šolanje ali v višji šoli je s sebi sproti prinesli narasla. Dajeta nam in da smo čisto v glavnem vse mladine uspešno v razne poklice. Tako je izredno zadovoljen učencev -

Kako potekajo le v razredih, ka vsi drugaja reka na učiteljevo vprašanje: Kdo zna? In kakih razredov je v Dragušah največ?

učitelje. Le-ti se prizadevajo, da bi dobro opravljali delo, ki jih predstavlja povzročiti. Vsekakor morajo vse svoje moči in dobo na šoli in izven nje. Kot upravitelj sem z njimi razgovarjal. Zlasti sem vprašal, kaj je leta v leto opazim njihovo število rasti in napredku na vsah drugih področjih. Vseučenci smo s razne ocenjevanje in družbeno-ekonomsko državo. Šolskoletno rasto. Zveni karantinski del, samo vse to organizirano in družna tudi vodimo.

Učenci so krepke mladinci. Problem je v tem, kar morajo dobiti delati. Mladinska družina v polnem, sponzorskim in jemanjem nam težko pridajo otroka, da prste z roke. B. počne manj truda tako učencev, kar tudi učitelje obsegamo dobro splošno. Za dve leti napred je bil učni uspeh naš 60 odstotno pozitivnih ocen."

boščin le prišli z gradnjo nove šole. Pravišale so na stoletnih volivcev splošno akcije, da bo vsaka gospodarstvo prespevalo 8000 den. sredstva v materialni in z sodajnimi. Imamo nastajajo vsa - v sodnih letih posleden severni del našega občine - kjer bodo ljudje pomagali pri gradnji šole z lesom. Vsi so pripravljene pomagati, kar pa je v predstavi bila prvo zavajalo, ali zaradi tega živimo družni, ali bodo šole splošno bolj grajali."

Silnice napredku tudi iz stare šole
"Glavno prav, tovariš Mista," sem odmahnil učitelja, prizadevanega kulturno-pedagoškega delavca, ki se je posvili na vrstah kulturne zadruge, "sajte še vi malo k pomenu! Ali bi nam lahko pripovedovali o kulturno-pedagoškem življenju v Dragušah?"

...posvetilim v ...
...poslovno. Tako smo ob 8. marcu opravili "Kje je meja," so s krajevnim pravilnik "Matev" in ob zaključku izobrazovanja profesorje je izšlo.

Tudi pedagoško stajnja je bila malo delavca. Nalaganja in stajnja spreje in z nami nastopila ob šolskih predstavi in s sodelovanjem z lokalnimi lant, ob povabilu B. K. - zaskim in M. K. ter "Dedovno knjigo" z maza pa s "šestor". Na dan pomeni na postroji na ing naših prikladni stare pedagoške občine - jurpante. Za konec leta so se predstavi še s luskovno izino "Bleda bogata". Za to so predstavi tudi oder, ki so ga sami pripravili in bodo uredili.

V zimskem času je pedagoško delstvo pripravilo več predstavi v gospodarskem življenju, zunanji postroji in družini. Obhajevali smo tudi Karlovo referat o socialistični vasi. Predstavljanje so bila zelo dobro obiskana. B. učenci smo se več drugih postroji in vsajnih predstavi, občinski smo da so bili starši povezani z vsajnimi prispevanji šole. Tako je bilo pripraviti več predstavi, za vsajko staršev, o otrocih in družini in družini. Pri vsah našim delu nam je vedilo našim, da moramo našim Dragušam imeti študij našim življenju in im s tem izdati. Volje za kulturno-pedagoško delo pa je pri ljudeh obilo."

Ali je še kdaj ki vjamajo, da ljudje v silnih pogojih ni mogoče bogati sojati in šteti, da je pri ljudeh dovolj dobre volje in želje po napredku.
Francis M. Šušteršič

Norinar DELA Franca Sedine v pogovoru s šolskim upraviteljem Stanetom Žulo

največ srednjih skladavinarjev. Le-ta smo dosegli posebne uspeh: prvi trije dijakje so se vpisali na učiteljsko, kar je nedvomno nekaj posebnega."

Kljub težavim odlični uspeh
"Steza se moram razumeti, jevarji Zula. Otroci se potkajo po prvihih hišah, učiteljski kolektiv dela v izredno hudi pogojih, pa vsendar dosega zelo dobre uspehe. Ali je iz vaše izredne prizadevanosti kolektivna posevna mladostništva otroci ali zaradi drugih vzajav?"
"Družinski vzajav na naši je zbirna uspešnost. Doleži smo na šolo vedno dobivali mlade ljudi, svoje

Nova šola: ali lokret zares?

"Sedaj pa se nekaj o novi šoli, ki je že tako dolgo grajena. Ali ste, prijli z njeno gradnjo že daleč od temeljev? Kava je s sodovnjajem hudi?"

"Naj učiteljevo so razumeli. Vsa naša predstavi - v temni s časom - tudi od učitelje do učitelje. Edino posevna razreda, vsoletno šolska predstava občine lahko postavimo na tako odprto vrata, kot so pri naš v Dragušah, kjer se sedaj graja s posevno postroji."

Za šolsko gradnjo se bozimo le nekaj let. Leta 1953 smo imeli pripravljene že preko 230 kuhinjske stak, ki bi nam bile delali gradnje dragocena. Vendar se lokalni občinski ka več področjih področje, ki tudi do danes ni bilo od rešeni. Tako ni bilo nič s nove šole. Problem se je odmahnil je leta v leto, gradvalstvo pa se borilo, viditi vas svoj trud, vse svoje smogljivost, da bi

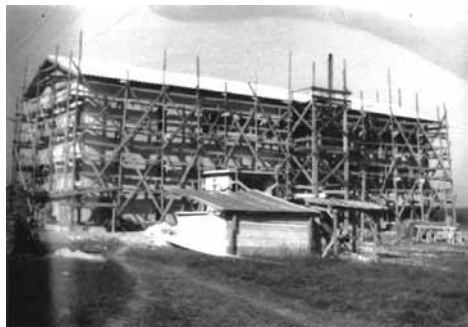

Tako so temelji nove draguške šole. Če ne bo moga, bodo delali bi kar naprej

Izsek iz časopisa: intervju z ravnateljem Stanetom Žulo o gradnji šole.

Junija 1961 so se **dela nadaljevala** in tako je bila **jeseni 1961 šolska stavba pod streho**. Za opremo ni bilo dovolj denarja, zato je takratni upravitelj šole, gospod Stane Žula, obiskal nekatera podjetja po Sloveniji in pri njih iskal pomoč. Gradnja šole je tako potekala v več fazah, zlasti zaradi pomanjkanja denarja.

Potek gradnje šole

Slavnostna otvoritev šole je bila **30. 12. 1962**. Potekale so razprave o imenu, ki ga naj šola dobi. Bilo je veliko predlogov, med njimi tudi, da bi se imenovala po upravitelju šole gospodu Stanetu Žuli, ki se je kar deset let trudil, da je Dragatuš dobil novo šolo. Obveljal je njegov predlog, da se šola imenuje po narodnem heroju Francu Rozmanu Stanetu.

Vabilo na otvoritev šole

Otvoritev šole 1963

5. Kakšno je bilo veselje, ko so se odprle
vrata nove šole?

Gostje, med njimi general Blado Mišič,
ki je v imenu pokrovitelja glavnega
odbor švere združenj borcev Slovenije
odprl šolo, im veliko domačnost
smo v mirnem vremenu bili pred
šolo. Takrat je bil na nas vse - na
plomkije - učence, na mnoge stare in
na vse učitelje najsvetnejši trenutek.
Nekaj resnično lepega in velikega smo
pričakovali. To so bili trenutki sreče.
Lepo je bilo. Nova šola. Dragateš in še
nekatere vasi so dobile vodo vod. In
lepe učilnice in lep parket. Tega nisimo
bili navajeni.

Izsek pisma Staneta Žule: Kakšno je bilo veselje, ko se je odprla nova šola?

Poleg šole pričnejo graditi tehnično delavnico s kolesarnico. **Gradnja delavnice** je zelo počasi napredovala zaradi primanjkovanja finančnih sredstev. Dokončno je bila **zgrajena v šolskem letu 1964/65**.

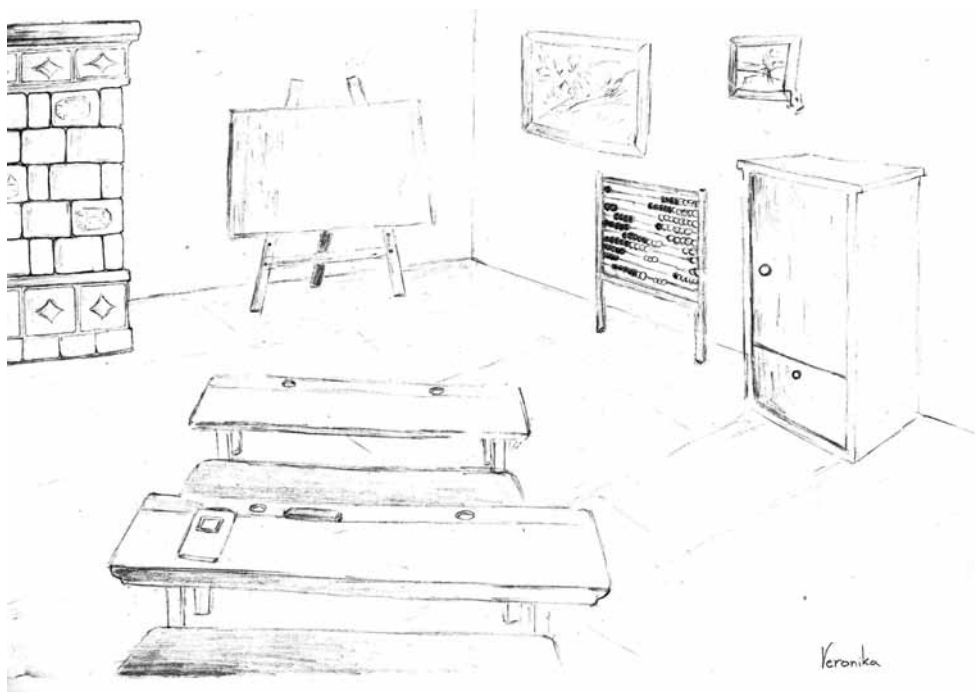
Učenci in tudi učitelji so tako z velikim veseljem zakorakali v novo šolo v začetku leta **1963** in imeli **pouk** v novih prostorih, tokrat pod eno streho. A tudi nova šola je imela številne pomanjkljivosti, med drugim ni imela telovadnice. Pouk telovadbe je takrat potekal v današnjem kulturnem domu. Šele leta **1968** so **asfaltirali šolsko igrišče**. Učenci prav tako niso imeli jedilnice, hrano so nosili iz šolske kuhinje, ki je bila v prostorih današnjega vrtca, v učilnice.

Telovadba zunaj

Učilnice so bile sprva brez **centralne kurjave**, le to so dobile šele v šolskem letu **1971/72**. Do takrat so bile učilnice opremljene z velikimi zelenimi pečmi, nekateri prostori pa so imeli lončene peči. V istem šolskem letu so **popravili celotno ostrežje šole** in **uvedli podaljšano bivanje** za učence, ki so potrebovali varstvo. Sprva je podaljšano bivanje potekalo v prostorih današnjega vrtca.

Skica učilnice (narisala Veronika Plut)

Primerjava stare in nove šolske klopi

Na šoli je vladalo pomanjkanje učiteljev glede na veliko število učencev. Učitelji so prihajali iz celotne Slovenije. Da bi zagotovili njihovo »stalnost«, je bil leta 1973 zgrajen **učiteljski blok**.

V šolskem letu 1976/77 je bila prvič uvedena celoletna **mala šola**. Prvi prostori male šole so bili v prostorih današnje knjižnice. Za predšolske otroke so se nato leta 1978 organizirale **Cicibanove urice**, s 14. 9. 1982 pa prične delovati **vrtec**. Prvi vzgojiteljici sta bili gospa Nada Veselič in gospa Nina Denkovski.

To je bil čas socializma in partijske discipline, ki je po svoje dala pečat tudi življenju na šoli.

Pionirji

Izsek iz časopisa: V Dragatušu še brez varstva

V šolskem letu **1979/80** so se pričele **priprave na gradnjo prizidka šole in telovadnice**. Prav tako pa so potekale adaptacije na šoli – dotedanje ravnateljčino stanovanje je bilo preurejeno v **knjižnico**, spodnji prostori šole so bili urejeni za vrtec in malo šolo, kuharice so dobile **ново kuhinjo**, malica je potekala v **jedilnici**. Učenci pa so bili izredno veseli nove telovadnice. **Slavnostna otvoritev preurejene in dozidane šole je bila 4. 7. 1982.**

Otvoritev prizidka

Ves čas so se v šoli uvajale novosti, od novih učnih načrtov in predmetnikov, do novega načina ocenjevanja. Vpeljali so se dnevi dejavnosti, tečaji, tekmovanja, interesne dejavnosti. Velik pomen in vlogo je na naši šoli imela tudi folklor in tesno z njo povezani tamburaši.

Folkloristi

Veliko pomanjkanje, predvsem tehnične opreme, se je čutilo na šoli, a so kljub temu učenci ob prizadevnem in strokovnem delu učiteljev dosegali odlične rezultate. Šola je leta **1986** dobila **prve računalnike**. Vladalo je veliko zanimanje učencev za računalniške novosti.

Učitelji in učenci so nenehno skrbeli za okolico šole. Potreba po hišniku je bila vendarle zelo prisotna, zato je šola leta **1994** zaposlila gospoda Alojza Puhka kot **hišnika**.

Delo na šolskem vrtu

V šolskem letu **1994/95** so potekala **obnovitvena dela**. Prepleskala so se okna na zahodni in severni strani šolske stavbe. Kupila so se nova okna v vrtcu in ponekod se je zamenjala razsvetljava.

V šolskem letu **1997/98** je potekala preureditev in **obnova šolske strehe**. Preplastilo se je **igrišče** z novo **asfaltno prevleko**.

Obnova šolske strehe

Velika pridobitev za šolo je bila **nova računalniška učilnica**, ki je bila zgrajena leta **1998**.

Gradnja računalniške učilnice

Prav tako se je spreminjala zunanja podoba šole. **19. 4. 2001** šola postane prva **eko šola** v Beli krajini. Na šolskem vrtu so v ta namen zasadili 40 dreves. V naslednjem letu **2002** prične na vrtu nastajati *forma viva* – kipi.

Forma viva

Leta **2005** se **ogradi šolski vrt**. Z donatorskimi sredstvi in sredstvi zbranimi na dobrodelnih prireditvah se kupijo **garderobne omarice**.

Garderobne omarice

Na enak način v letu **2007** se zbere dovolj finančnih sredstev, da na ograjeno trato za malčke iz vrtca postavimo **igralno hišico**. Leta **2008** se dogradi prizidek k telovadnici. Obnovijo se tla in strop v telovadnici, ki se jo tudi toplotno in zvočno izolira. Telovadnica je končno postala primerna za številne javne prireditve. V vseh razredih se zamenjajo okna. Kupijo se nove mize in stoli v jedilnici. **27. 2. 2009** praznujemo **150-letnico** šolstva v Dragatušu, ob tej priložnosti nas obišče takratni minister gospod Igor Lukšič.

SIMBOLIČNA OTVORITEV - Najbrž ni le naključje, da so v zadnjem času v črnomajlski občini veliko govorili o pridobitvah v šolstvu. Tako so pretekli teden predali namenu prenovljeno in dozidano telovadnico pri dragatuški osnovni šoli. Bodo kar držale ob tej priložnosti izrečene besede, da je danes šolanje v vaški šoli celo prednost. Da daje velik pomen podeželskim šolam, je potrdil tudi minister za šolstvo in šport dr. Igor Lukšič. Skupaj s črnomajlskim županom Andrejem Fabjanom sta izročila žogi najboljšima dragatuškima športnikoma Nini in Jaki Bahorju ter s tem simbolično odprla prenovljeno in dozidano telovadnico. Pogovor s šolskim ministrom pa lahko preberete v prihodnji številki Dolenjskega lista. (Foto: M. B. I.)

Iz časopisa: obisk takratnega ministra gospoda Igorja Lukšiča

Prizidek k telovadnici

Leta 2010 je bilo zgrajeno šolsko krožišče s parkirnimi prostori in avtobusna postaja.

Otvoritev šolskega krožišča

Urejanje gredice na šolskem krožišču

Istega leta je v uporabo predana popolnoma obnovljena učilnica za kemijo, matematiko in fiziko.

Učilnica za matematiko, fiziko in kemijo

Leta 2011 šola pridobi **prvo interaktivno tablo in digitalno kamero**. Na novoletni prireditvi je prvič uporabljen **novi šolski ozvočenec**. Istega leta je bila **prenovljena šolska kurilnica**.

Na koncu šolskega leta 2011/12 so bili **obnovljeni toaletni prostori** v starem delu šolskega poslopja. Prav tako je bila **prenovljena ena igralnica vrtca**.

Interaktivna tabla v učilnici

Obnovljeni toaletni prostor

Obnovljeni prostori vrtca

S šolskim letom **2012/13** smo za delo učiteljev v zbornici najeli multifunkcijsko napravo za tiskanje, fotokopiranje in skeniranje. Na ta način so ta opravila postala veliko bolj ekonomična.

Svetovalna služba

Šola dolgo let ni imela **svetovalne službe**, vse do leta 1996. Predhodno so na šolo prihajale socialne delavke in psihologi, a le občasno. Takrat je svetovalno službo prevzela gospa Vesna Badjuk. Leta 2010 je svetovalno delo prevzela gospa Silva Nagode. Med jesenskimi počitnicami v šolskem letu **2012/13** se razširi in prenovi kabinet šolske svetovalne delavke.

Med poletnimi počitnicami ob koncu šolskega leta **2012/13** so bila na šoli izvedena naslednja obnovitvena dela:

- nova tla, strop in oplesk na hodniku v vrtcu,
- nova tla, keramika in oplesk v učilnici 4. razreda,
- nova tla na hodniku v 2. nadstropju,
- nova tla, keramika, oplesk, dodatna vrata in predpriprava za kabinet v učilnicah za SLJ/GUM in BIO/ZGO,
- nova tla, strop, keramika in oplesk v obuvalnici,
- pridobi se nove prostore: pralnico, ločene sanitarije in ločene garderobe,
- nova tla in oplesk v jedilnici.

Učiteljica Jasmina Kobe je na hodnikih šole in vrtca izbrala barve in postavitev keramike v toaletnih prostorih. Večino pleskarskih del pa je opravil hišnik gospod Alojz Puhek.

Prostori pred obnovo

Prostori po obnovi

Za lepši videz šolskih hodnikov so poskrbele pridne roke naših učencev

Obnovljen hodnik

V začetku šolskega leta **2013/14** se učilnice 1., 2. in 4. razreda opremi z belimi tablama in LCD projektorji. S to pridobitvijo so v teh razredih v veliki meri uvedli e-pouk.

E-pouk v 1. razredu

Anka Abrahamka

Pavlina Movrin

Med nami je živela že pred mnogimi leti. Bila je velika ŽELJA skrita v brezovem gaju, ki se je raztezala za Dragatušem. Vaščani so hodili po shojenih stezicah, razmišljali so in načrtovali. Breze so vile zelene veje, ujele so željo in jo ponesle na najlepšo vzpetino ob robu vasi. Oblekle so jo v belo obleko, nato so za vedno odšle. Stala je na temeljnem kamnu, bila je lepa kakor lepa Anka. Devojka se je vrtela in veselo poplesavala. Danes je med nami Anka Abrahamka. Vsa leta nas je vabila v svoj objem. Najbolj zvesti obiskovalci pa so bili otroci, učenci dragatuške šole.

Tri desetletja sem stopala skozi šolska vrata. To ni bila samo »učilna zidana«, bila je kot hotel. Skozi velika okna se je na hodniku prebijala svetloba. Jutranje sonce je pokukalo izza Pustega Gradca. Žarki so najbolj ogreli streho, šola je imela pritličje in dva nadstropja.

Kmalu za soncem so v šolo vstopali učenci. Ustavljali so se ob oknih na hodniku in gledali vasi, ki so obkrožale veliko polje. »Jaz sem pa doma tam iz Goleka, jaz pa s Tanče Gore, s Sel, s Kvasice, iz Dragovanje vasi.« Na okenska stekla so s prstom risali črto, kjer se gore dotikajo neba: Poljansko hribovje, rob Kočevskega Roga. Prstek se je ustavil na najvišji Mirni gori. »Jaz pa vem, zakaj se imenuje Mirna gora ... Ker je preveč mirna.« Stekel je po dolgem hodniku, za njim se je zapodilo krdelce. Popadali so na tla kot majski hrošči z vej. Ležali so na hrbtih in migljali z rokami in nogami. Pomiril jih je šele šolski zvonec.

Stekli so v učilnico. Saj to ni bila učilnica obdana s štirimi stenami. »Ali smo znotraj ali smo zunaj?« Skozi celo južno steno nas je obsijalo sonce. Velike zelene krošnje dreves so opazovale vrvež v razredu. Blizu šolskega okna pa je rasla akacija. Ena izmed vej je bila najbolj radovedna. Vedno bolj se je naslanjala na šipo. Pozno spomladi se je odela v belo cvetje, odprla sem okno

in akacija je iztegnila svojo roko nad mizo v učilnici. »Iii-jaaa,« so se začudili otroci. Zbrali so se okrog rokava lepe Anke in vonjali bele grozdke. Da bi ta obisk še dolgo grel otroška srca, smo na klopi položili zelene liste, prstke smo namakali v gosto belo barvo in tipkali bele akacijeve cvetove.

Po dveh desetletjih je na šolo prispela razglednica iz daljne Kanade. Nekdanji učenec šole se je spominjal svojih šolskih dni. Pozdravil je vse učitelje in spomnil se je tudi akacije. »Ali že cveti akacija na šolskem vrtu?« je povprašal.

»Spomin me je ponesel daleč nazaj med šolske klopi.« »Da, že vonjam vejico cvetočo, brišem solzo si pekočo.« Sedaj vem, da ima šola tudi srce.

Letos sem zopet obiskala šolsko lepotico. Prehodila prvo stopnišče in nemo sem obstala. Slišala sem zopet tisti daljni glas iz razreda: »Iiii-jaa.« Kako lepo, prelepo je. Preplavile so me mavrične barve, ki so se odbijale od vseh sten na hodniku.

Stala sem ob stopniščni ograji, začutila sem toplino barv, v meni je kipela sreča, veselje. Prej zamišljen obraz je zažarel. »V tako šolo bi pa še hodila.«

Čisto v pritličju pa ima šola vrt. Na zeleni travi stojita dva čebelnjaka – omarice za čevlje. Pa vsak učenec ima svoj panj, kjer spravlja copate, čevlje, mobitele ...

Anka Abrahamka, tvoji prijatelji na šoli pa res skrbijo zate. Za tvoje praznovanje ti želimo, da bi bila vedno srečna med nami.

»Kaj si pa ti najbolj želiš?« »Želim si, da bi vedno nosila belo obleko iz domačega platna, saj sem vez med našimi predniki in novo generacijo. Pa tudi zaradi moje beline bo Bela krajina še bolj BELA.«

Gradnja šole

Stanislava Badjuk

Fanika Toman

Dragatuš je bil 5. maja 1944 bombardiran. Porušeni sta bili obe šolski stavbi, zato so začeli iskati nove prostore, kjer bi lahko potekal pouk. V 1. in 2. razredu je bilo skupaj 42 otrok z eno učiteljico. Njihova učilnica je bila v Mušičevi hiši, pouk pa so imeli popoldan. 3. razred je imel pouk v »Mladinskem klubu«, to je bil prostor nad trgovino Lipa, ki je delovala v takratnem času, 4. razred je bil v Mušičevi hiši, ampak oni so imeli pouk dopoldan. Na sekciji je bil 5. razred, 6. razred je bil v »Mladinskem klubu«, 7. in 8. razred pa sta bila v župnišču. Razredi so bili polni in učiteljica je morala kričati, da jo je kdo sploh slišal. Odmore so si krajšali z različnimi igrimi, plesi in s petjem.

Zapisali Nastja Gorše in Nastja Saje, 9. r.

Alojz Puhek

Gospod Jože Matkovič, ki je bil najbližji sosed, ko so začeli z izkopi za novo šolo, pripoveduje, da so vse temelje kopali na roke, ker takrat še ni bilo strojev. Ko so na roke izkopali temelje, so ti ostali izkopani kar nekaj časa, da so morali ponovno kopati, ker se je medtem časom že vse zasulo. Nato so temelje končno zabetonirali, potem pa je gradnja spet nekaj časa stala. Potem so začeli zidati in tudi dali šolo pod streho, zopet je nekaj časa stavba tako stala. Vsa dela so bila zaključena v jeseni leta 1962, nato so še pred novim letom 1962 sezidali peči za ogrevanje po razredih in kamine po ostalih prostorih. Po zimskih počitnicah, leta 1963, ob polletju so se učenci, ki so imeli do takrat pouk po dragatuških hišah, preselili v nove šolske prostore.

Gradnja delavnice

Alojz Puhek

Takratni ravnatelj gospod Stane Žula, ki je bil po rodu Štajerec, je povabil na obisk v šolo prijatelje iz Maribora, ki so bili na vodilnih mestih tovarne v Mariboru, ki se je takrat imenovala Avtoobnova. Ponudili so ravnatelju, da bi štipendirali dva učenca, ki sta zaključevala osmi razred v šolskem letu 1963, za poklic avtomehanik. Za ta poklic sta se odločila dva učenca, in sicer gospod Anton Kump in gospod Franc Rogina. Direktor Avtoobnove je takratnemu ravnatelju obljubil, da bodo poleg šole zgradili stavbo, v kateri bo tehnična učilnica. Po pripovedovanju gospoda Antona Kumpa, ki je bil vajenec in štipendist tega podjetja, je tovarna Avtoobnova začela v letu 1963/64 zidati to stavbo, ki še danes stoji. Stavba je danes sicer v klavrnem stanju, za šestdeseta leta pa je bila lepa. Tudi oba učenca tega podjetja sta prišla gradit v domači kraj to učilnico oz. delavnico. Celotno gradnjo je financirala Avtoobnova Maribor, prav tako je tudi celotno tehnično učilnico opremila z raznim ročnim orodjem podjetje, kar je bila za šolo velika pridobitev. Poleg delavnice je bila še lopa – streha za kolesa, ki so jo v osemdesetih letih zazidali in je nastala garaža, ki je še danes v uporabi za šolski kombi. Danes, po skoraj 50 letih, je stavba potrebna temeljite obnove.

Delavnica danes

Gradnja prizidka

Stanislava Badjuk

Fanika Toman

Na dragatuški šoli je bila zelo velika gneča, saj je bilo okrog 300 učencev razporejenih v šest učilnic. Razredi so bili tako zelo polni, da je moral učitelj vpiti, da ga je učenec v zadnji klopi slišal. Gneča je bila predvsem v petem razredu, kjer je bilo 45 učencev. Zato je šla nekdanja učiteljica in ravnateljica gospa Fanika Toman na občino, kjer je prosila, da bi se ta razred razdelil na dva dela. Tam so jo zavrnilo, saj je bilo za razdelitev potrebnih 46 učencev.

Iztekati se je začel krajevni samoprispevek, ki je bil namenjen gradnji naše šole, zato je gospa Fanika Toman odšla v Ljubljano, kjer je prosila arhitektke, tiste, ki so projektirali staro stavbo, če bi lahko pripravili načrte za dozidavo novega prizidka. Krajevni prispevek se je iztekel. Na občini so zbrali ravnatelje belokranjskih šol, da bi določili, kdo bo dobil ta prispevek. Hoteli so na vsak način denar podariti »gornji« šoli v Črnomlju, ampak oni niso imeli načrta, krajevni prispevek pa je moral biti takoj uporabljen, saj bi drugače izgubil vrednost. Ker je dragatuška šola imela načrte, je občina šoli odobrila gradnjo. Takrat smo pridobili učilnico za matematiko, fiziko in kemijo, tehnično učilnico, gospodinjsko učilnico, telovadnico ter dve učilnici za razredni pouk. Dobili smo tudi lastno kuhinjo.

Ko je svoje vodenje gospa Fanika Toman predala gospe Stanislave Badjuk, se je nadaljevalo njeno predano delo. Grozili so jim, da bodo stari del zaprli, saj je bil pod že dotrajan in ni dosegal standardov. Vse dotrajane prostore so obnovili, razen telovadnice. Na 140. obletnico šole je prišel sekretar za šolstvo, takrat se mu je takratna ravnateljica gospa Stanislava Badjuk potožila glede telovadnice, odgovoril ji je: »Ko bi vedeli, koliko je še slabših telovadnic.« Stvar so tako zaključili. Ob 150. obletnici pa se je prenovila celotna telovadnica. Danes smo lahko prav tako učitelji kot učenci hvaležni, da imamo takšno šolo, kakršna je.

Zapisali Nastja Gorše in Nastja Saje, 9. r.

Nova telovadnica prinese tudi uspehe

Ivanka Jaketič

Ivanka Jaketič je leta 1965 iz Karlovca prišla na Osnovno šolo Komandanta Staneta Dragatuš, ki je tedaj bila brez telovadnice. Njeno veselje nad šolo je kmalu postalo razočaranje. Tako nam je povedala: »Vedno smo se morali prilagajati ...« Pouk se je namreč izvajal v združnem domu. Pogoji za izvedbo pouka so bili zelo slabi. Med drugim je bilo ogrevanje prostora slabo, bili smo brez garderob in brez telovadne opreme učencev, saj nekateri učenci niso imeli trenirk. Za seboj so morali počistiti prav vse. Na njeno prošnjo je kasarna Črnomelj šoli podarila nekaj osnovnega orodja. To orodje uporabljamo pri športu še danes. Kljub pomanjkanju osnovnih zadovoljitev za izvedbo pouka so dosegali vidne uspehe na tekmovanjih. Ker so si zelo želeli igrišče, so z učenci, učitelji in prostovoljci s skupnimi močmi sami uredili rokometno igrišče, naslednje leto pa so ga še asfaltirali.

Leta 1982 so se odločili zgraditi prizidek k šoli, poleg pa tudi prvo telovadnico. Za učitelja telovadbe je bilo to, kot da bi mu zgradili dom. Tako so se tegobe nenehnega seljenja končale. Z nasmehom na obrazu je dejala: »Največje veselje sem doživela, ko smo dobili novo telovadnico!«

Zaradi večjega telovadnega prostora je med športi postala priljubljena odbojka, ki pred tem ni bila izvedljiva (ni bilo odbojkarkega igrišča). Tudi na drugih športnih področjih so bili uspešni. Največje dosežke so osvojili v teku, krosu, malemu nogometu, plesu, rokometu, košarki, atletiki.

Postali so občinski prvaki v ženskem rokometu in ne samo enkrat. Tekmovali so tudi na medobčinskem tekmovanju v Stopičah, kjer so se tekmovanja udeležile zelo močne ekipe. Ko so se posamezne ekipe predstavljale, so povedale, iz kod prihajajo. Povedali so, da so iz Dragatuša. Občinstvo je obmolnilo, vsi so debelo pogledali, saj ni nihče še nikoli slišal za Dragatuš.

»Bila sem zelo začudena. Nihče sploh ni slišal za nas, kot da ne bi obstajali.«
A kljub majhnosti, so bili uspešni in to jih je gnalo naprej.

V njenih očeh je bilo zaznati veselje, srečo in zadovoljstvo nad učenci, ki so bili tedaj zelo pridni in so vedno pomagali in sodelovali pri pouku. Radi so hodili h krožkom, kot so ritmika (ritmične vaje) in ples, pri katerem so uporabljali gramofon.

Zapisali Veronika Plut in Eva Puhek, 8. r.

Gradnja kuhinje

Tatjana Jakofčič

Prostor stare šolske kuhinje pred prizidkom je bil v današnjem vrtcu, kjer so danes otroci iz najstarejše skupine. V kuhinji je bil emajliran štedilnik na drva, lesene police za shranjevanje posode, velik šolski kateder, ki je služil za delovno mizo, dva ali trije stoli za odlaganje posode in zabojnik za drva. Malico, ki jo je pripravljala šolska kuharica, so dežurni učenci nosili po razredih in jo tam tudi pojedli. Najpogosteje so dobili namazan kruh z

Posode nekoč in danes

marmelado, margarino, medom, včasih košček salame ali sira. Pili pa so čaj, malinovec ali belo kavo.

Učenci podaljšanega bivanja so imeli tople obroke. Na šolskem vrtu smo pridelovali zelje, rdečo peso in sojo. Te pridelke je kuharica potem uporabila v šolski prehrani. Tudi tople obroke (največkrat je bila enolončnica) smo nosili po razredih v velikih modrih aluminijastih loncih . Hrano je razdeljeval učitelj.

Nada Klobučar

Ko sem prišla na dragatuško šolo, sem bila zelo presenečena, ko sem zagledala prostor, ki naj bi bil kuhinja in jedilnica. V Novem mestu, kjer sem poučevala prej, so namreč že imeli modernejšo kuhinjo, kot jo poznamo danes. Spretna kuharica (gospa Slavica Perko) je pire krompir pripravljala v velikem loncu, na pručki (*štokerle*). Kosilo je bilo namenjeno učiteljem in jedli smo ga izmenično, za starim katedrom, ki je bil prekrit s plastičnim prtom. Pogosto smo jedli ričet, *šinek* (suho meso) je dala kar v predal tega katedra in ga je potem razdelila med učitelje.

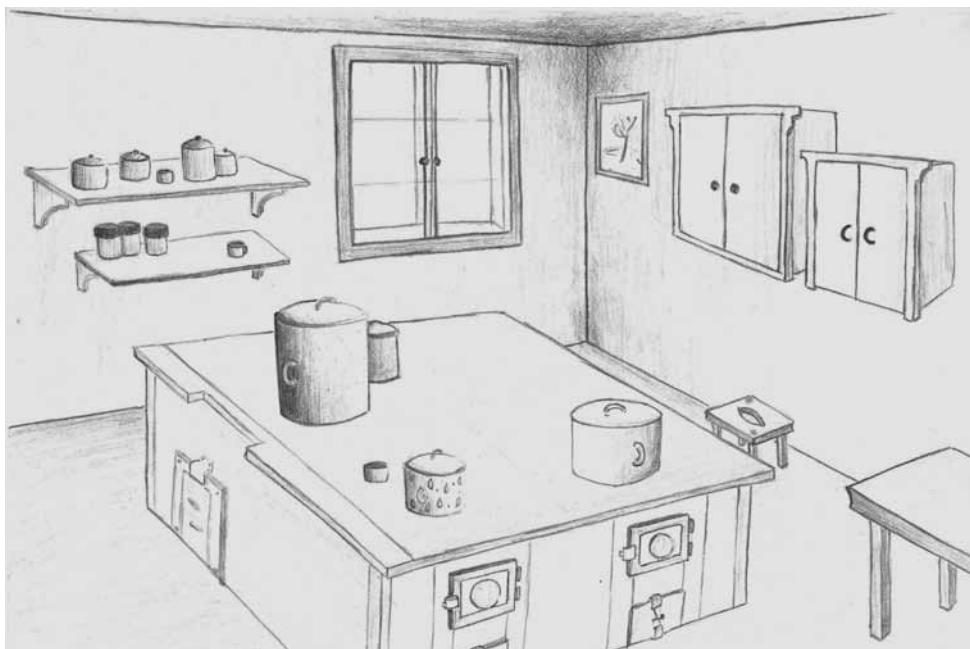
Najbolj srečni smo bili, ko smo dobili nov prizidek k šoli, z njim smo dobili tudi moderno razdelilno kuhinjo in jedilnico, telovadnico in nove učilnice. In končno so bili problemi z malicami, vsaj prostorsko rešeni.

Za otroke iz revnejših družin so starši pripeljali hrano od doma – krompir, zelje, fižol in druge pridelke v kuhinjo. Kuharica je potem iz teh pridelkov pripravljala malice.

Ana Panjan

Pri dograditvi prizidka smo dobili tudi novo kuhinjo s plinskim štedilnikom. Plinska postaja je bila zunaj. Ko je bilo mrzlo, se je plin zgostil in ni hotel goreti. Plinske jeklenke sva s tedanjo ravnateljico Faniko Toman ovijali z odejami, da je plin gorel.

Skica nekdanje kuhinje (narisala Veronika Plut)

Današnja kuhinja z jedilnico

Knjižnica

Milena Fink

Leta 1969 je bila knjižnica v drugem nadstropju na koncu hodnika. Tega prostora danes ni več, saj so ga porušili, ko so gradili prizidek. Bila je majhna, velika samo 3 x 3 metre. V njej je bilo približno 500 knjig za učence in nekoliko več za učitelje. V njo je lahko šlo le nekaj učencev naenkrat. Učenci so se zelo radi zadrževali v knjižnici, saj doma niso imeli možnosti branja knjig. Knjige so bile v nizkih omarah.

Leta 1973 je Mladinska knjiga učencem podarila veliko knjig, tako se je število knjig počasi večalo. Knjižnica je bila odprta dvakrat na teden po eno uro. V njej je bilo tako hladno, da je nekega dne zamrznil radiator. Z gradnjo prizidka se je knjižnica premestila v prostor, kjer je še danes. Učenci so tekmovali za bralno značko, zato je šola kupila več knjig, prav tako so jih

Knjižnica

kupili za Cankarjevo tekmovanje. Največji problem je bil, da ni bilo dovolj denarja. V knjižnici so kasneje dobili še mizo in stole. Takrat je bil le en prostor. Prvi računalnik so dobili leta 1991, ta pa jim je omogočal precej hitrejše delo, saj so do takrat morali pisati vse podatke na kartončke. Imeli so dva računalnika; enega za učitelje in enega za učence, da so pogledali, kje je knjiga in če je na voljo. Za knjige so učenci zelo skrbeli, saj jih ni bilo veliko. Kasneje je bila knjižnica odprta pet ur tedensko. Denarja za knjige je bilo vedno premalo, zato je morala knjižničarka, preden je naročila knjigo, vprašati ravnateljico, če je to možno ali ne. Nekoč so imeli tudi računalniški program, ki je beležil, koliko knjig je učenec prebral med letom in najbolj pridni bralci so dobili nagrado.

Zapisali Kaja Deržaj in Nina Rogina, 7. r.

Učilnice

Ana Panjan

Zelena peč

V razredih so bile klopi, leseni stoli, tabla, učil ni bilo. V razredih so bile visoke zelene peči na drva. Sedanji ravnatelj (gospod Stanislav Dražumerič) si je nabiral delovne navade, saj sta z bratom nosila drva iz kleti v drugo nadstropje, da sta razbremenila mamo, ki je ta čas pridno čistila.

Milena Fink

Učilnica za slovenščino je bila v učilnici zgodovine, kasneje pa v prostoru, kjer je še danes. Konec 60. let so nabavili fotografije pisateljev, ki so še danes v učilnici. Za slovenščino so imeli precej učnih pripomočkov: diaproyektor, kinoproyektor, veliko plakatov ipd. Ko so bili učenci naveličani slovnice, so gledali kakšen slovenski film.

Zapisali Kaja Deržaj in Nina Rogina, 7. r.

Jožefa Škala

Gospodinjstvo je takrat potekalo kot redni pouk in tudi kot krožek. Krožek je bil popoldan v kuhinji, ko je bila prazna. Tehniška učilnica je bila v tistih časih v današnji delavnici. Takrat so imeli že nekaj orodij, a veliko manj kot danes. Pri kemiji so imeli kar nekaj kemikalij, kemijska učilnica je bila dobro opremljena za tisti čas.

Zapisali Kaja Deržaj in Nina Rogina, 7. r.

Julijana Turnšek Heij

Leta 1983, ko sem prišla v dragatuško šolo učiti nemščino, je bila to »šestica«, gospodinjska in glasbena učilnica. Najmanjši razred na šoli. Kadar je bila zasedena, sem se s kasetofonom in učbeniki selila po šoli, največkrat v učilnico za slovenščino. Danes je pouk angleščine in nemščine v »desetki«, učilnici tehniškega in likovnega pouka, če ta seveda ni zasedena. Napredek po tridesetih letih je samo v tem, da prenašam naokoli sodobnejši radio s CD predvajalnikom.

Po 23 letih od odhoda iz osnove šole v Dragatušu sem se 1. aprila 1994 zaposlil na delovno mesto hišnika kot prvi hišnik v zgodovini dragatuške šole in to samo za polovični delovni čas. Zaposlila me je takratna ravnateljica gospa Stanislava Badjuk. Ker so bili takrat časi, ko ni bilo denarja za obnovo šolske stavbe, me je ravnateljica prosila, da naj med šolskimi počitnicami opravim čim več obrtniških pleskarskih del sam. Tako smo prepleskali vrtec, jedilnico, kuhinjo pa tudi okna na novem delu šole. Po izračunih Občine Črnomelj za opravljena dela so me po 4 mesecih polovičnega delovnega časa zaposlili za polni delovni čas. Ker je na ravnem delu prizidka streha kljub popravilu zamakala, sva z ravnateljico pristojne službe na občini Črnomelj prosila, da bi naredili streho na tem delu stavbe, na občini Črnomelj so imeli posluš za naše predloge, vendar so pri tem nastale težave, ker so projektanti predvideli s staro streho vzporedno še novo streho s 30 m dolgo *žlojto* s kovinskim kanalom za meteorne vode. Jaz kot hišnik in vzdrževalec sem bil odločno proti temu, ker bi bil kanal postavljen v senčni legi in pozimi sonce ne bi prišlo do njega. Po kakšni nagli odjugi bi zalilo šolo, kot se je to zgodilo v telovadnici. Gospa ravnateljica Stanislava Badjuk je to težavo razumela in je s projektanti dosegla dogovor, da so iz starega dela streho podaljšali na novi del in od takrat ni več nobenih težav s streho. Šola ima tudi velik šolski vrt in bivši ravnatelji so sadili sadno drevje: hruške slive, jablane. Najverjetneje drevju ne ustreza lega ali klima, saj ni nič od tega uspevalo. Gospa ravnateljica Stanislava Badjuk je imela idejo, da bi mogoče uredili kak manjši botanični vrt, vendar v samem kraju in kolektivu ni bilo prave volje.

Okolico šole zajema velik vrt, tako je tudi veliko dela s košnjo trave. Gospa ravnateljica Julijana Turnšek Heij je v letu 2007 kupila vrtni traktor za košnjo trave, kar mi je zelo olajšalo delo. Med poletnimi počitnicami v letu 2008 smo na vseh učilnicah zamenjali stara okna z novimi. V letu 2009 smo v telovadnici zamenjali kompletno talno oblogo in postavili zvočno in toplotno izolacijo na stropu telovadnice.

Hišnik na vrtnem traktorju

Po prihodu ravnatelja gospoda Stanislava Dražumeriča se rekonstrukcija stavbe samo nadaljuje, tako smo v letu 2011 opravili popolno obnovo šolske kotlovnice in zamenjali nekaj radiatorjev, v letu 2012 smo skoraj po 50 leti adaptirali sanitarije v starem delu šole, v letošnjem letu pa sanitarije pri telovadnici.

Nikoli mi ni bilo žal prostega časa in dela, ki sem ga opravil za šolo, zmeraj sem delal z veseljem in nikoli ne gledam na uro, kdaj bo konec delovnega dne, v ponos mi je, da lahko delam v takšnem kolektivu.

Računalniški razvoj na šoli

Srečko Dražumerič

Začetek informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT) v OŠ Dragatuš sega v leto 1985. Takrat je šola od države prejela računalnik *Iskra Partner*. Ker je bila »stvar« zanimiva samo meni, sem se je lotil po sistemu poskusov in napak. Sčasoma mi je uspelo računalnik celo zagnati, odkriti, kaj so to programi, čemu služijo ter po nekaj mesecih napisati prvi program. Poleg tega smo imeli še »računalnik« *ZX-spectrum*, ki mu je bilo potrebno priključiti TV sprejemnik za prikaz slike in kasetofon za shranjevanje programov.

Okrog leta 1990 smo dobili tudi nekakšen vzhodno nemški računalnik, ki je zahteval popolnoma drugačno učenje kot preostali. V tem času smo dobili računalnik *Partner* z vgrajenim trdim diskom in grafiko.

Informacije smo pridobivali od vsepovsod (druge šole, prijatelji ...) le z interneta ne, saj takrat ni bilo niti miške, kaj šele interneta.

V prvi polovici 90-tih smo dobili računalnike iz raznih virov (banka, druge šole, podjetja), seveda vse (iz)rabljene, a za nas še dobre. Uporabljali smo jih v šolski knjižnici, v šolski hranilnici in za interesno dejavnost računalništva. Slednje je bilo večinoma teoretično, saj smo imeli na voljo le nekaj računalnikov, ki pa so bili med seboj popolnoma različni in bi bilo delo z njimi prezahtevno. V tem času so pričeli uporabljati prvi računalnik tudi v pisarni, delo z računalnikom pa je bilo še vedno omejeno le na nekaj zaposlenih.

Do prvega velikega preobrata je prišlo v drugi polovici 90-tih, ko je šola praznovala 140-letnico obstoja šolstva v Dragatušu. Podjetje Danfoss iz Črnomlja se je ponudilo, da nam donira sredstva za postavitve računalniške učilnice. S predvidenimi sredstvi nam je uspelo pod streho postaviti računalniško učilnico, dejansko smo morali postaviti streho in dve zunanji steni ter prebiti vrata iz hodnika in jo z internetom povezati z zunanjim svetom.

Od takrat so se IKT dejavnosti v šoli razvijale pospešeno, kljub napredku pa je celotnemu obdobju od takrat do danes ključno sledeče: velika večina opreme, ki smo jo pridobili, je bila rabljena. Novi so bili večinoma samo projektorji, interaktivni tabli, tiskalniki ter mini računalniki.

S pridobitvijo nove računalniške učilnice smo informatiziran pouk močno približali učencem, pričeli smo uporabljati nove metode dela, računalnike in drugo opremo smo tako uporabljali tudi za druge namene, še večjo revolucijo v našem delu pa je naredil *Internet*.

Od odprtja računalniške učilnice je minilo že 16 let, v tem času smo jo že dvakrat posodobili, a je zaradi svoje utesnjenosti še vedno neprimerna za delo.

Danes je šola kljub situaciji dobro opremljena z IKT opremo. Razen v dveh učilnicah je povsod računalnik in projektor, dve učilnici imata tudi interaktivno tablo, v vseh prostorih šole je možen dostop do interneta, v zbornici sta dva računalnika, šola ima širokopasovno povezavo z omrežjem, prav tako ima svojo spletno stran, učencem so na voljo spletne učilnice itd.

Računalniška učilnica

Veliko je še drobnih IKT dejavnosti, ki tukaj niso naštet, a vse skupaj tvorijo mozaik IKT dejavnosti naše šole.

Naše želje so velike – želimo si pridobiti prva dva kabineta na šoli, kar bi omogočilo našim učiteljem popolnoma novo dimenzijo dela.

Če smo še sredi 80-tih menili, da je možno izvajati ravno tako dober pouk brez računalnika, temu po treh desetletjih ni več tako. Obilica novih programov, ki odpira izjemne možnosti kreativnega dela, oprema, ki omogoča nemogoče, internet, ki je neusahljiv vir informacij in še veliko drugega, so razlogi, ki govorijo v prid računalnikom.

A vendarle – na koncu je še vedno tu človek s svojimi slabostmi in prednostmi, ki omogoča, da IKT oprema dobi ali pa zgubi svoj dober pomen.

Zbornica

Fanika Toman

Prva zbornica je bila v prostoru, kjer je tudi danes. Ko se je tja preselil oddelek male šole, je bila zbornica premeščena v prostor, kjer je današnja knjižnica. Ker je oddelek male šole dobil prostore v vrtcu, se je zbornica znova vrnila na svoje staro mesto. Kljub premikom je danes zbornica, ki je sodobnejša in prenovljena, na prvotnem mestu. Upokojene učiteljice ob vsakokratnem prihodu v zbornico tako še vedno iščemo svoje mesto, kjer smo sedele v času službovanja, saj nas nanj veže veliko spominov.

Zbornica danes

Vrtec

Nada Veselič

V OŠ Dragatuš sem v vrtcu zaposlena od prvega dne, to je od leta 1982. Sama sem obiskovala to osnovno šolo in sem domačinka. Na delovno mesto vzgojiteljice me je sprejela tedanja ravnateljica, gospa Fanika Toman, ki se je z vsemi močmi borila, da smo tudi Dragatušci dobili svoj vrtec. Predhodno so bile organizirane Cicibanove urice za predšolske otroke. Prav tako je bil organiziran program male šole, za otroke pred vstopom v 1. razred. Prva skupina je štela 7 otrok. Ko so ljudje spoznali prednosti vrtca, je število otrok naraščalo, zato je bil kmalu odprt še jaslični oddelek.

Takrat smo zasadili tudi mnoga drevesca za senco nad igrali. Danes so prerastla že vse *vrtičkarje*. Zaradi varnosti malčkov smo leta 2005 ogradili zunanje prostore pred igralnico. Tako je ob naši šoli velik vrt, za njim pa manjši vrtec. V vrtcu so kot povsod razigrani, prijazni otroci, ki jih naučimo prvih besed, včasih prvih korakov, preko igre pa pridobivajo nova znanja.

Ograja pred vrtcem

Prenova igral na šolskem vrtu

Mala šola in podaljšano bivanje

Tatjana Jakofčič

Kljub temu da smo že nekaj let priča devetletki, se nekateri še predobro spominjamo priprave na vstop v 1. razred oz. kot smo ji rekli *male šole*. Leta 1976/77 smo v Dragatušu uvedli celoletno malo šolo in dva oddelka podaljšanega bivanja. Namen male šole je bil predvsem pripraviti otroke na vstop v 1. razred, jih navaditi na higienske navade, seveda smo jih želeli pripraviti na zbrano poslušanje in mirno sedenje. Privaditi so se morali življenju v skupini. Tudi dragatuška šola ni bila izjema in tudi v njej je potekal t. i. pouk male šole. Najprej je pouk potekal v sedanji knjižnici. Ko pomislim na ta prostor, se mi v misli prikraide lepa lončena peč, ki nas je v mrzlih dneh grela. V prostoru je bila velika stara, črno-bela televizija, mizice in stoli različne velikosti, stenske slike in posterji mladinske knjige ter risbe otrok.

Potem se je pouk preselil v sedanjo zbornico, kasneje pa je potekal v prostorih današnje ravnateljve pisarne. Pripomočkov za delo smo imeli malo. Spominjam se kasetofona, diaprojektorja, episkopa.

Didaktične pripomočke sem delala sama. Tudi izbor iger ni bil tako pester kot danes – zadovoljni smo bili z igro *Človek, ne jezi se*, s šahom in igro *Spomin*. Imeli smo tudi lesene kocke, kasneje pa *Lego* kocke.

Otroci 1. in 2. razreda so imeli po končanem pouku možnost obiskovanja podaljšanega bivanja. Potekalo je v prostorih sedanjega vrtca. Kasneje, ko se je leta 1982 začel vrtec, smo se selili po prostih razredih in drugih prostorih šole (današnja zbornica in tajništvo). Bili smo tudi v zgradbi poleg šole – v bivšem Dirkovem ateljeju.

Nada Klobučar

V oddelku male šole je bilo takrat od 25 do 30 učencev. Zaradi prostorske stiske na šoli sem imela dve skupini, ki sta imeli pouk izmenično (en teden dvakrat, drugi teden trikrat), dokler skupina ni opravila določenega števila ur, ki ga je plačala občina. Najprej sem imela pouk v prostoru, kjer ima sedaj pisarno gospod ravnatelj (ozek, podolgovat prostor na vrhu šole). Ker se je število ur nekoliko povečalo, otrok pa je bilo veliko, sem se preselila v prostore današnje knjižnice (v sredino). Ko so naredili prizidek k šoli, se je kuhinja preselila v nove prostore, mala šola pa je dobila prostor v bivši kuhinji, kjer je danes oddelek vrtca. Ker ni bilo denarja za obnovo, se spomnim, da mi je prostore prebelila in uredila ter pripravila za delo med poletnimi počitnicami kar tedanja gospa ravnateljica sama. Tukaj pa sem ostala nekaj let.

Računovodstvo

Ana Panjan

Službo sem začela v jeseni 1963. V novi pisarni je bila le lesena miza, oguljena usnjena mapa, omara in ozvočenje šole. Zelo smo varčevali na vseh koncih. Za pošto sem uporabljala stare kuverte, tako da sem jih obrnila in spet so bile kot nove. Vsa računovodska dela so potekala ročno, brez računalnikov. Pri računanju prispevkov za plače (na štiri decimalke) je »kompjuter« v glavi delal na polno, največkrat popoldne ali zvečer, ko je bil na šoli mir. Da je bilo računanje lažje, mi je Vili Toman iz Nemčije prinesel prvi mali digitron. To je bil velik napredek, a preštrevati je bilo potrebno še vedno »peš«.

Leta 1989 smo dobili prvi računalnik v angleščini. Program za plače (po programu Centra srednjih šol Črnomelj) sva s Srečkom Dražumeričem izpopolnila do podrobnosti. Delala sva skupaj, on je obvladal angleščino in tehniko, jaz finance.

Šolska okolica

Ljudmila Kocjan

»Spominjam se, da smo na vrtu imeli sušilnico za sadje. Otroci so vedno pomagali pri vseh opravilih, ko smo že imeli igrišče, smo sproti pobirali travo, nato pa so ga kmalu asfaltirali.

Izza šole je bila posajena zelenjava, soja, krompir, zelje ipd. Pridelke smo velikokrat uporabili v šolski kuhinji, za pripravo malice. Šolski vrt se je zasajal z okrasnimi rastlinami.«

Zapiski Kaja Deržaj in Nina Rogina, 7. r.

Delo na šolskem vrtu

Alojz Puhek

Po prihodu Alojza Hudelja za ravnatelja leta 2000 je naslednje leto OŠ Dragatuš postala eko šola, takrat smo tudi posadili več kot 30 eksotičnih dreves in grmovnic, ki nam jih je zastonj podarilo podjetje Seme sadika iz Mengša. Pri izdelavi načrta posaditve dreves nam je pomagal gospod Andrej Držaj. Po 12 letih so ta drevesa že zrasla in imamo ogromno sence v poletnem času, v jeseni pa ogromno listja. Na šolskem vrtu smo postavili tudi manjši čebelnjak in uvedli čebelarški krožek.

Šolski vrt 2002

Čebelnjak danes

VTISI

Vtisi nekdanjih učencev

Bil sem prva generacija v novi šolski stavbi ...

Alojz Puhek

Moji spomini na šolo v Dragatušu segajo v šolsko leto 1963, 1. septembra sem vstopil v prvi razred osnovne šole kot prva generacija v novi šolski stavbi.

Ker je bilo takrat samo 6 učilnic, smo imeli prvi in drugi razred pouk v popoldanskem času. Najbolj so mi ostale v spominu zelene peči za ogrevanje razredov, saj smo v višji razredih učenci pomagali čistilkam nositi drva in pospravljati premog vse do šolskega leta 1971 leta, ko sem zaključil osnovno šolo. Takrat so pričeli z izgradnjo centralne kurjave na kurilno olje. Spominjam se, da so delavci izkopali jamo za 15.000-litrsko cisterno ter cisterno postavili na dva betonska podstavka. Prišlo je deževje, v jamo se je natočila voda in je cisterno dvignila in obrnila okoli. Ker je takrat potekala na našem območju vojaška vaja (*manever*) SVOBODA 71, so prišli na pomoč vojaki in z dvigalom postavili cisterno v prvotni položaj in jo pričvrstili s kovinskim obročem ter jo zasuli z zemljo.

Selitev v novo šolo v 2. razredu

Ljudmila Kocjan

Ko sem bila v 1. razredu, je pouk potekal v danes privatni hiši na sekciji. Sanitarije so bile zunaj. Vodo smo nosili iz mlake. V šolo smo hodili peš, kljub temu da so bile zime zelo mrzle.

Tajništvo je bilo v Zadržnem domu, v katerem sta bili tudi dve učilnici. Vanj smo hodili po krede. Ko smo izvedeli, da se gradi nova šola, smo bili zelo veseli in smo jo šli dvakrat pogledat. Sredi zime v 2. razredu smo prišli v

novo stavbo. Učilnici 1. in 2. razreda sta bili v prostorih, kjer je danes vrtec. Najbolj smo bili veseli parketa in sanitarij na splakovanje. Veseli smo bili tudi velikih zelenih peči, ki so bile v vsaki učilnici, da nam je bilo prijetno toplo. Zelo navdušeni smo bili, ker smo imeli vsak dan malico in enkrat na teden topel obrok.

Spominjam se, da smo si v 8. razredu od doma za novo leto prinašali sadje in si na sokovniku naredili sok.

Mladi in nagajivi

Stanislav Dražumerič

Imam to srečo, da sem nekaj časa hodil v šolo takrat, ko je pouk še potekal na različnih koncih vasi: na Sekciji, v farožu, pri Bertovih (Mušičevi) in v Zadružnem domu (kulturni dom). Najbolj so mi ostale v spominu prve malice, ki jih je moja mama za učence pripravljala kar doma.

Med glavnim odmorom sta dva reditelja prišla po *procajno* (košaro), v katero jima je mama naložila kose kruha in posodo z namazom, v drugo posodo pa nalila čaj ali kavo. Ker sem hodil v prvi razred, sem pouk obiskoval v »popoldanski izmeni«, zato sem dopoldne lahko reditelja spremljal na njuni poti od naše hiše do Sekcije. Med potjo smo se pogovarjali, igrali, včasih tudi stepli in takrat so kosi kruha leteli po zaprašeni cesti, pa se ni nihče kaj preveč sekiral zaradi tega. Ko je bilo pretepa konec, smo kruh pobrali, ga dvakrat »popihali«, obrisali v hlače in ga naložili nazaj v *procajno*.

Ko so učenci malicali, je sicer nekaj škrtalo med zobmi, mislim, da so vedeli zakaj, a je bil sladkobni okus marmeladnega namaza tako prijeten in mamljiv, da se ni nihče pritoževal zaradi tega.

Med zimskimi počitnicami smo se preselili v novo šolo, ki je bila lepa, velika in za tisti čas zelo moderno opremljena. Imela je celo kuhinjo.

Odgovornost dežurnih učencev

Nada Veselič

Spominjam se, da smo dežurni učenci v šolo hodili že ob šestih zjutraj. Pripraviti smo morali vse potrebno za v kuhinjo – nalupiti krompir, prinesiti zelenjavo iz vrta. Prav tako smo nosili drva, da smo nalagali v peči.

Vtisi današnjih učencev

Erazem Jesih, 1. r.

V šoli mi je zelo lepo. Uživam pri igri s sošolci in z veseljem prisluhnem pravljicam, ki nam jih prebira učiteljica. Tudi sam rad zavijem v knjižnico. Želim si, da bi vsak dan na urniku imeli športno vzgojo. Čeprav sem v šoli spoznal veliko novih prijateljev, še vedno pogrešam prijatelja Nejca iz vrtca.

Veronika Gorše, 2. r.

Na šoli se počutim lepo, še sploh so mi všeč novi toaletni prostori. Ni mi všeč, da zunaj pred šolo ni trave in da je blato, ko dežuje. Lepo bi bilo, če bi šli večkrat na sprehod. Potem pa bi se ustavili še na igralih. Te zelo pogrešam.

Kevin Tilen Kuretič, 3. r.

Na šoli se počutim v redu. Najbolj mi je všeč računalniška učilnica, čeprav je majhna. Všeč mi je tudi nova tabla. Želim si, da bi šola imela več denarja in bi lahko imeli več igral na šolskem vrtu in bolj urejen šolski vrt.

Gregor Pupič, 4. r.

V šoli se počutim lepo, saj je del zgodovine. Všeč mi je velika telovadnica. Ni mi všeč, da 4. r. nimamo interaktivne table. V telovadnici si želim železne drogove in plezalno steno. Pogrešam pa računalnike v vseh razredih.

Klara Markovič, 5. r.

Zdaj, ko je šola prenovljena, mi je veliko lepše in lažje hoditi v šolo. Mogoče pogrešam še kakšno učilnico, v kateri bi kuhali pri gospodinjstvu in zunaj igrala. Všeč mi je, da so učilnice, hodniki in stranišča tako barviti. Želim si, da bi bilo v računalniški učilnici več računalnikov, da bi bili lahko vsak na svojem in ne po dva skupaj. Ni mi všeč, da na ta igrala, ki jih imamo, ne smemo, ker je posajena trava.

Dominik Panjan, 6. r.

Šola mi je po eni strani všeč, po drugi pa ne. Rad bi, da bi imeli večjo telovadnico, saj si jo moramo včasih deliti z ostalimi razredi. Želel bi si več orodij in strojev v tehnični učilnici. Lepo mi je pri tehničnem krožku. Nič ne bi imel proti, če bi imeli večjo računalniško učilnico in delujoče računalnike.

Nuša Prijanovič, 7. r.

Ponosna sem na svojo šolo, ker se v njej počutim varno, zaželeno. Všeč mi je, da imamo rekreativne odmore, ki bi bili lahko še daljši, organizirane plesne, veliko kulturnih in športnih dni.

Eva Puhek, 8. r.

Naša šola mi je všeč. Sicer je majhna, toda lepa in ravno zato mi je všeč, ker deluje sproščeno. Poleg tega so jo tudi prenovili, tudi to je lepo. Končno smo dobili nove garderobe in se več ne rabimo preoblačiti v toaletnih prostorih. Čeprav bi si želela spremeniti nekaj stvari, vem, da si šola zaradi današnjega finančnega stanja ne bo mogla privoščiti veliko izmed predlogov, a kljub temu, bi si želela, da bi obnovili učilnico za gospodinjstvo, saj današnja ni ravno primerna za kuhanje. Pečica in napa sta že stari pa tudi osnovni pripomočki za kuhanje več ne ustrezajo in so stari. Eden izmed predlogov je tudi, da bi dobili nekaj novejših športnih pripomočkov (npr. gole, nove blazine ...) pa tudi še kakšno e-tablo ali projektor. Tehnologija gre naprej in vsekakor je bolj zabavno imeti pouk z e-tablo kot z navadno.

Nastja Gorše, 9. r.

Naša šola se je čez leta zelo spremenila. Letos so obnovili velik del naše stavbe. Najbolj so mi všeč nove garderobe in stranišča, saj so bolj barvni in večji. Spremenila pa bi samo učilnico, v kateri potekajo gospodinjski dnevi, saj so pečice in ostali pripomočki že kar stari. Pa tudi likovna učilnica si po mojem mnenju zasluži malo spremembe, saj je dotrajana in stara.

Ravnatelji na OŠ Dragatuš (1952–2013)

Stanislav Žula
1952–1964

Fanika Toman
1964–1990

Stanislava Badjuk
1990–2000

Alojz Hudelja
2000–2004

Julijana Turnšek Heij
2004–2010

Stanislav Dražumerič
2010–

Zaposleni na OŠ Dragatuš v šolskem letu 2013/14

Katja Banovec

Jasmina Kobe

Majda Prijanovič

Darinka Butala

Leonela Levak

Alojz Puhek

Srečko Dražumerič

Sabina Lukežič

Milena Stopar

Stanislav Dražumerič

Jožica Medvešek Grobovšek

Alenka Šimec

Marija Vesna Frank

Nataša Medvešek

Vladimira Štrucl

Rozalija Hudelja

Anželika Mitrovič

Barbara Šušтариč

Ruža Ivanič

Silva Nagode

Ivanka Šušтариč

Ljiljana Jankovič

Vesna Pavlakovič Noč

Julijana Turnšek Heij

Matejka Kavšek

Mojca Pavlinič

Nada Veselič

Nada Klobučar

Nataša Podhostnik

Pavla Veselič

Andreja Kmetič

Anita Vrtin

Za pomoč pri nastajanju prispevkov za zbornik se zahvaljujemo upokojenim učiteljicam in ravnateljicama, tajnici (Stanislavi Badjuk, Mileni Fink, Ivanki Jaketič, Tatjani Jakofčič, Pavlini Movrin, Ani Panjan, Jožefi Škala, Faniki Toman), sedanjim učiteljicam, učitelju, vzgojiteljici in ravnatelju (Nadi Klobučar, Jasmini Kobe, Nataši Medvešek, Nadi Veselič, Julijani Turnšek Heij, Aniti Vrtin, Srečku Dražumeriču in Stanislavu Dražumeriču), učenkam (Kaji Deržaj, Nastji Gorše, Veroniki Plut, Evi Puhek, Nini Rogina, Nastji Saje) in ostalim sodelujočim (Ljudmili Kocjan, pomočnici ravnatelja na OŠ Mirana Jarca in Alojzu Puhku, hišniku na OŠ Dragatuš).

OSNOVNA ŠOLA
KOMANDANTA STANETA
DRAGATUŠ